

Realization of Scientific Authority in the Context of Academic Nth Generation

1. Ali-Baqer Taheri-Nia
2. Mehdi Namdari Pajman

Article Type: Point of View	●
Vol. 32 No. 3 Serial 87 Oct. 2022	●
Received: 2023.08.05	●
Revised: 2023.10.03	●
Accepted: 2023.10.29	●
Published Online: 2023.11.06	●
Pages: 71-90	●
P-ISSN: 1027-2690	●
E-ISSN: 2783-4514	●

Abstract

Higher education as an organized and planned social system (Mazo, 2021) is considered to deal with all kinds of social, political, economic, and geographical inequalities in low-income and less-developed countries. This institution, as an institution that has the task of socialization, guides the seekers of knowledge in a defined process in the cognitive and psychological field and creates characteristics in them and several functions for it is listed (Shaoming & Hui-Shu, 2014; Mapulanga, 2014; Rezaei, 2019).

What is the main mission of universities is a subject that is the subject of controversy and research not only in Iran, but also in the world international community and the educational systems of different countries, and it has been raised as an important challenge. Challenges such as the diversity in Canadian universities, the abundance of environmental information and the early non-compliance of German universities with them, the risk of reputation, the size and international and research orientation or the degree of the academy in English universities, lack of uniformity, lack of clear direction, weak regulatory standards, lack of resources, and corruption have been introduced in Pakistan universities. This diversity in challenges led to generational paradigmatic changes in higher education. We are currently in the fifth generation. This generation sequence can somehow be attributed to the lack of understanding of the society's situation and the future compared to the real needs. Perhaps the idea of a Meta-generation University can be presented as an alternative for university generations. Meta-generation University is a university that is based on general, stable and universal principles and seeks to provide the basis for achieving the prosperity of the

XII

www.rahyaft.nrisp.ac.ir

Keywords

Higher Education, University Generations, Islamic-Iranian Model of Progress, Meta-generation University, Scientific Authority, Academic Mission.

1. Full Professor Arabic Language and Literature, University of Tehran, Tehran, Iran (Corresponding Author) btaheriniya@ut.ac.ir
ORCID: 0000-0003-4476-7062
2. Assistant Professor Educational Management, Farhangian University, Tehran, Iran
m.namdari@cfu.ac.ir
ORCID: 0000-0002-7154-6268

Cite This Paper: Taheri-Nia, A., Namdari Pajman, M. (2022). Realization of Scientific Authority in the Context of Academic Nth Generation. *Rahyaft*, 32 (3), 71-90. (Persian).

DOI: 10.22034/RAHYAFT.2023.11413.1434

Publisher: National Research Institute for Science Policy (N.R.I.S.P)

society by producing science, knowledge and technology. On the other hand, the issue of the academic authority of the university system is seriously emphasized in the 1404 visionary document, the comprehensive scientific map of the country, and the fifth development plan. According to the research, reference strategy is identified with factors such as focus, capabilities, use of opportunities, competitive advantage, determining the scope of action and choosing the scientific field. These factors appear in the context of the university system, which is not captured by the passing waves in the scientific world and cannot forget its mission and mission despite frequent turbulences.

Rereading the paradigmatic change of academic generations has at least a few clear messages: First, the university and the institution of science, research and culture, rather than being a driver, has determined and pursued its direction, subject to external developments, environmental conditions, and external requirements. Second, the expectation from the institution of science, research, and technology in the past periods has been superficial and partial, not fundamental and deep, and for this reason, we have witnessed major changes in academic generations. Thirdly, the classification of academic generations is affected by It has been the philosophy and worldview of the thinkers in this field. For this reason, with the rise and fall of philosophical theories and worldviews, these generations have been formed or gone out of center. Therefore, the classification of university generations is based on three keywords, which can be referred to as the triangle of inefficiency of universities, and those three terms are contingency, passivity, and expiration.

To deal with the lack of stability in academic generations, the idea of a “Wisdom-based University” can be proposed. Wisdom-based University is an institution that is the starting point of the Islamic-Iranian model of progress. Imam Khomeini said in this regard: “If the universities are not repaired and our schools are not repaired, we have no hope of finding the Islamic Republic” (Jafari, Seyedjavadi & Zaboli, 2021). This active role of higher education and consequently the university system is because universities have basic scientific actors who conduct research at the

frontiers of knowledge and establish scientific authority.

The Nth generation of universities is based on three stable principles, which are comprehensiveness, multifacetedness, and intelligence, instead of the triad of contingency, passivity, and expiration. These three elements can be found more than any other model in the model of Wisdom-based University. In Meta-generation and Wisdom-based Universities, talking about generation as an approach or paradigm does not have an expiry date, but this particular university system aims to divide universities into different generations while accelerating changes. In today’s environment, these classifications will be nothing but a fruitless attempt to accompany and harmonize with external developments, and we must seek to go beyond the definitions and limitations of generations, a great mission that is the truth of existence and deep insight is based on monotheistic and divine worldview, it should be at the forefront. This long-lasting academic generation emphasizes Wisdom-based Universities because it considers the mission of universities to be transcendental and trans-spatial. A university that seeks to build a society based on ethics and transcendence based on monotheistic naturalism for the education of a transcendent human being; and it is not built in response to problems, problems, and environmental issues. In other words, a Wisdom-based University does not act passively to define the environment of its mission and to give it a special generation title to create a new generation. It determines the mission of the society and human happiness.

تحقق مرجعیت علمی در بافتار نسل ان‌ام دانشگاهی

۱. علی‌باقر طاهری‌نیا

۲. مهدی نامداری پُژمان

• نوع مقاله: دیدگاه

• دوره ۳۲ | شماره ۳ | پیاپی ۸۷ | مهر ۱۴۰۱

• تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۵/۱۴

• تاریخ بازنگری: ۱۴۰۲/۰۷/۱۱

• تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۸/۰۷

• تاریخ انتشار برخط: ۱۴۰۲/۰۸/۱۵

• صفحات: ۹۱-۱۰۰

• شاپا چاپی: ۲۶۹۰-۱۰۲۷

• شاپا الکترونیکی: ۴۵۱۴-۲۷۸۳

چکیده

دانشگاه‌ها، نهادهای رسمی اجتماعی هستند که صاحب‌نظران و سیاست‌گذاران وظایف و کارکردهای متعددی برای آنها بیان کرده‌اند و در این میان، مرجعیت علمی یکی از کارویژه‌های اساسی آن است. دانشگاه در گذر تاریخ، هم‌سو با تحولات اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و اقتصادی، دچار تحول و دگرذیسی نسلی شده‌اند که به نسل‌های دانشگاهی شناخته می‌شوند. نسل اول تا پنجم دانشگاه برگرفته از این تغییرات بوده است و در آینده نیز به تناسب تحولات جهانی و محلی دچار تغییر خواهند شد و نسل‌های دیگر نیز به‌وجود خواهد آمد. این پژوهش با بررسی نسل‌های دانشگاهی و نقد کاستی‌های آنها و عدم پاسخگویی به مسائل و نیازهای جوامع مختلف در ادوار مختلف و ارائه طرح دانشگاه نسل ان‌ام (نسل دانشگاه فرانسلی) به عنوان طرحی نو برای همه مکان‌ها و زمان‌ها پرداخته است. این طرح علاوه بر پوشش نارسایی‌های نسل‌های رایج دانشگاهی، رویکردی زاینده و فزاینده برای کارکردهای نظام دانشگاهی در پی خواهد داشت. دانشگاه حکمت‌بنیان با الهام از اندیشه‌های ناب اسلامی و فلسفه سیاسی اسلام و نظام تربیت‌محور انقلاب اسلامی، الگویی است که به ایده دانشگاه فرانسلی نزدیک است. در این رویکرد دانش نظری، عملی و فنی باهم درآمیخته می‌شود تا افزون بر پاسخگویی به نیازها و مسائل فردی، اجتماعی، منطقه‌ای و بین‌المللی بشریت، کارکرد کشف و شناخت حقیقت و تعالی انسان را هم داشته باشد. از این رو می‌توان گفت نظام دانشگاهی فرانسلی با تأکید بر رویکرد حکمت‌بنیان، می‌تواند الگویی مناسب و جهان‌شمول برای تمامی نظام‌های آموزش عالی باشد که در تشخیص و فهم رویدادها، جریان‌ها، نیازها و مسائل فردی، سازمانی، اجتماعی و بین‌المللی بشریت و ارائه راه‌حل‌های ممکن برای این مسائل تواناست. نتایج این پژوهش، نشان از آن داشت که مرجعیت علمی در قالب نسل‌های مرسوم دانشگاهی، قابلیت تحقق واقعی

کلیدواژه‌ها

آموزش عالی، نسل‌های دانشگاهی، الگوی اسلامی-ایرانی پیشرفت، دانشگاه فرانسلی، مرجعیت علمی، مأموریت دانشگاهی.

۱. استاد زبان و ادبیات عربی، دانشگاه تهران، ایران
(پدیدآور رابط)

btaheriniya@ut.ac.ir

ORCID: 0000-0003-4476-7062

۲. استادیار مدیریت آموزشی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران

m.namdari@cfu.ac.ir

ORCID: 0000-0002-7154-6268

استناد به این مقاله: طاهری‌نیا، ع. و نامداری پُژمان، م. (۱۴۰۱).
تحقق مرجعیت علمی در بافتار نسل ان‌ام دانشگاهی. ره‌یافت، ۳۲
(۳)، صص. ۹۱-۱۰۰.

DOI: 10.22034/RAHYAFT.2023.11413.1434

ناشر: مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور

مقدمه

نخواهد داشت، بلکه در بستر حکمت بنیانی و توجه به رسالت اصلی دانشگاه می‌توان انتظار داشت که نظام دانشگاهی به عنوان مرجع اصلی علم در جامعه شناخته شود.

آموزش عالی، به عنوان نظام اجتماعی سازمان یافته و برنامه ریزی شده (Mazo, 2021) برای مقابله با انواع نابرابری‌های اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و جغرافیایی در کشورهای کم درآمد و کمتر توسعه یافته مد نظر قرار گرفته است. این نهاد، به عنوان مؤسسه‌ای که وظیفه اجتماعی کردن را بر عهده دارد، در عرصه شناختی و روانی جویندگان علم را در فریندی تعریف شده رهنمون می‌شود و ویژگی‌هایی را در آنها پدید می‌آورد و کارکردهای متعددی برای آن بر شمرده شده که از آن جمله می‌توان به بازتولید، سازگاری و تولید (Shaoming & Hui-Shu, 2014)، تربیت نیروی انسانی متخصص مورد نیاز جامعه، تربیت شهروندان فرهیخته (Mapulanga, 2014)، انسان سازی و تمدن سازی (Zulfiqarzadeh & Saadabadi Arani, 2016)، نهادینه کردن اصول و ارزش‌های اخلاقی (Rezaei, 2019)، خلق و توزیع دانش (Arasteh, Nasri, Zeinabadi & Tanhaie, 2019) و جامعه‌محوری و کارآفرینی (Ministry of Science, Research and Technology, 2019) اشاره کرد.

اینکه رسالت اصلی دانشگاه‌ها چیست، موضوعی است که نه تنها در ایران، بلکه در جامعه جهانی و نظام‌های آموزشی کشورهای مختلف نیز محل مناقشه و تحقیق است و به عنوان چالش مهمی مطرح شده است. تقسیم‌بندی‌های مختلفی در زمینه همین رسالت‌های متعدد نیز طراحی و اجرا شده است. به طور مثال، الگوی ناپلئونی، با تأکید بر وظیفه دولت در نوسازی جامعه (Neave, 2001)، الگوی هومبولتی، با تأکید بر پژوهش و آزادی علمی، الگوی انگلیسی، با تأکید بر مسئولیت اجتماعی و سواد فرهنگی و در نهایت الگوی دانشگاه مبتنی بر بازار، با تأکید بر آموزش مهارت‌ها و هنرها برای دستیابی به بیشترین سوددهی، ره‌آورد دانشگاه‌ها در غرب بوده است (Zakersalehi, 2006). از طرفی دانشگاه‌ها در ایران، از ابتدای سال ۱۳۱۳ (تأسیس)، ملهم از اصلاحات ناپلئون بناپارت در آموزش عالی بود. در رویکرد دانشگاه ناپلئونی، دانشگاه، نهادی وابسته به دولت، متمرکز، آموزش محور، مبتنی بر تربیت نیروی انسانی متخصص برای هدف‌ها و برنامه‌های دیوان سالاری دولتی است. ساختار اصلی دانشگاه در ایران ناپلئونی - فرانسوی است که بعدها زائده‌هایی به آن افزوده شد. در دهه ۲۰ با تأسیس معاونت‌های پژوهشی، رسالت و جهت‌گیری تولید علم (علاوه بر انتقال علم) به عنوان نقش و کارکرد دانشگاه ایرانی مطرح شد. این ایده برگرفته از فلسفه هومبولتی و دانشگاه آلمانی است که در آن انسان جست‌وجوگر حقیقت در کانون

دانشگاه است. در الگوی هومبولتی، هویت و کارکرد دانشگاه با پیشبرد مرزهای دانش گره می‌خورد. با گذشت زمان، دانشگاه ایرانی به تدریج جهت‌گیری انگلیسی را نیز تجربه کرد. آنجا که در سال ۱۳۲۲ مأموریت فرهنگی نیز در قالب تأسیس معاونت‌های فرهنگی و اجتماعی در دانشگاه‌ها رسمیت یافت. در الگوی انگلیسی، تربیت و جامعه‌پذیری علمی مبتنی بر نظریه «رشد دانشجو» کارکردی محوری دارد (Zakersalehi, 2017). با پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی ایران در سال ۱۳۵۷، دانشگاه‌ها از لحاظ رسالت و مأموریت دچار بازخوانی شد و مبتنی بر ارزش‌ها و مبانی فکری انقلاب، برنامه‌ها و اسناد آموزش عالی نیز دستخوش تغییر و تطبیق شدند. با این حال، به اعتقاد فراستخواه، نظام آموزش عالی ایران با توجه به اینکه از کشورهای پیشرفته الگوبرداری شده است و ساختاری مشابه آنها دارد، و از آنجا که به مثابه یک نهاد آکادمیک و علمی مبتنی بر سنت‌ها و ارزش‌های خاص اجتماعی - علمی توسعه نیافته (Farasatkah, 2023)، با چالش‌هایی جدی مواجه است.

چالش‌های آموزش عالی در عرصه رسالت، منحصر به داخل کشور نیست و بسیاری از نظام‌های آموزشی دنیا در مطالعات متعدد به این چالش‌ها پرداخته‌اند. چالش‌هایی مانند تنوع در دانشگاه‌های کانادا (Michalski, Cunningham & Henry, 2017)، انبوه اطلاعات محیطی و عدم تطابق زود هنگام دانشگاه‌های آلمان با آنها (Lazarou & Trifan, 2018)، ریسک شهرت، اندازه و جهت‌گیری بین‌المللی و پژوهشی یا میزان دانشگاهی بودن در دانشگاه‌های انگلستان (Hu-ber, 2011)، عدم یکنواختی، نبود جهت مشخص، استانداردهای نظارتی ضعیف، کمبود منابع، و فساد در دانشگاه‌های پاکستان (Ahmad, Rehman, Ali, Khan & Akber Khan, 2014) معرفی شده است. شاید بتوان تغییر پارادایمیک آموزش عالی را در نسل‌های آن بررسی کرد. جایی که نسل‌ها در پاسخ به تغییرات اجتماعی و جهانی و چالش‌هایی که با آن مواجه بوده‌اند ایجاد شده و برای چندین سال بر آموزش عالی سایه افکنده و در نهایت با نسل دیگر جایگزین شده‌اند. این توالی نسل‌ها در آموزش عالی را به نوعی می‌توان به عدم شناخت وضعیت کنونی جامعه و نیازهای آینده نسبت داد. شاید بتوان ایده دانشگاه فرانسوی را به عنوان بدیلی برای نسل‌های دانشگاهی ارائه کرد. دانشگاه فرانسوی، دانشگاهی است مبتنی بر اصول کلی، ثابت و جهان شمول و در پی آن است که با تولید علم، دانش و فناوری زمینه دستیابی به سعادت جامعه را فراهم آورد. از سویی موضوع مرجعیت علمی نظام دانشگاهی^۱ که به صورت جدی در سند چشم‌انداز ۱۴۰۴، نقشه جامع علمی کشور، برنامه پنجم توسعه و منویات مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) تأکید شده است (Koushazade, Akbari, Maghool, Jabbari & Koushaz-

مرجعیت علمی در نظام دانشگاهی

واژه مرجعیت در اصل به معنای صاحب اقتدار و مرجعیت، منبع و منشأ چیزی است، به ویژه تصمیمات و قضاوت‌های افرادی که بر آنها مرجعیت اعمال می‌شود. اما در جهان مدرن که سلسله‌مراتب مورد توجه نیست، مفهوم مرجعیت نه با تمرکز بر مراجع، بلکه با تمرکز بر آنان درک می‌شود که بالقوه تحت تأثیر مرجعیت‌اند و به این دلیل، ماهیت مرجعیت تسلیم است. افرادی که در معرض مرجعیت قرار دارند، تسلیم پیام‌ها و ارتباطات مراجع‌اند (Banahan, Imani, Sajjadi & Sadeghzadeh, 2011).

مرجعیت علمی عبارت است از نقش آفرینی، جریان‌سازی و پیشسازی در عرصه علمی و تولیدات علمی به گونه‌ای که مرجع رجوع دیگران برای تأمین نیازها و حل مشکلات و مسائل علمی خود باشند (Zineddini & Ghanaghi, 2022). در مرجعیت علمی، تبدیل کشور به یکی از مراجع و قطب‌های تولید علم جهان و مرجعیت زبان فارسی به عنوان یکی از زبان‌های مطرح علمی دنیا در پنجاه سال آینده مطرح است. با کسب مرجعیت علمی، جمهوری اسلامی ایران می‌تواند افزایش سهم آموزش در گسترش مرزهای دانش و افزایش سهم دانش بومی در تولید علم و فناوری داشته باشد.

از آنجا که مرجعیت علمی به منشأ اثر بودن در جامعه در ابعاد علمی و اجرایی اشاره دارد، در نگاهی دیگر مرجعیت علمی را می‌توان به معنی قطع وابستگی علمی به تمدن غربی و بهره‌برداری بهینه از مجموعه منابع کشور برای حرکتی منظم و پیوسته از وضعیت موجود به جایگاه علمی آرمانی دانست. این پدیده، یک مفهوم در حال تکامل است که در ارزیابی آن، شاخص‌سازی نشده است (Hafezi, Mirza Rasouli, Aminlou, 2022). اما می‌توان بیان کرد که مرجعیت از فرد به نهاد و سپس نسل‌های بعدی تسری می‌یابد. بنا بر پژوهش‌های صورت‌گرفته راهبرد مرجعیت با عواملی مانند تمرکز، قابلیت‌ها، استفاده از فرصت‌ها، مزیت رقابتی، تعیین حیطة اقدام و انتخاب حوزه علمی شناسایی می‌شود (Goodarzi & Roudi, 2011). این عوامل، در بافتار نظام دانشگاهی‌ای ظهور پیدا می‌کند که اسیر موج‌های گذرا در عالم علمی نشود و بتواند به‌رغم تلاطم‌های پرتکرار، رسالت و مأموریت خود را فراموش نکند.

دستیابی به مرجعیت در علم و فناوری به شکل‌های مختلف در اسناد فرادست نظام و سیاست‌های کلان کشور در حوزه علم، فناوری و نوآوری اشاره شده است. این اسناد شامل سند نقشه جامع علمی کشور، سند چشم‌انداز ۱۴۰۴ ایران، سیاست‌های کلی علم و فناوری، سند نقشه جامع علمی سلامت و قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه هستند. اهداف مشترک در زمینه کلان سیاست مرجعیت علمی در این اسناد عبارت‌اند از:

♦ دستیابی به جایگاه اول علم و فناوری در سطح منطقه و جهان

(ade, 2019) و به عنوان مهم‌ترین رکن و محور پیشرفت معرفی شده که به قطب و محور علمی شدن و کسب جایگاه ممتاز در حوزه علم و دانش می‌پردازد. مرجعیت علمی ایران را نخستین بار مقام معظم رهبری در دیدار با دانشجویان و اساتید دانشگاه امام صادق (ع) در عید غدیر سال ۱۳۸۴ مطرح فرمود. این مفهوم در نگاه نخست، اصطلاحی روشن و ساده به نظر می‌رسد، اما در حقیقت هر کسی جنبه یا بخشی از آن را درک کرده، در صورت اراده به اقدام، مبتنی بر همان عمل می‌کند (Jafari, Seyedjavadi & Zaboli, 2021). از آنجا که دانشگاه‌های کشور، محمل اصلی علمی یک کشور به شمار می‌روند، لذا باید ارتباط علمی خود را با دنیا حفظ کند و به تبادل علمی بپردازد. دانشگاه باید در این زمینه برنامه‌ریزی‌های لازم را انجام دهد و امکانات مناسب را در اختیار محققان بگذارد.

در زمینه مرجعیت علمی در نظام دانشگاهی، پژوهش‌های متعددی صورت گرفته است. گودرزی و رودی، هفت مقوله ویژگی، سطوح، نظام، هویت، مدیریت، محور و راهبرد را برای مرجعیت علمی شناسایی کردند (Goodarzi & Roudi, 2011). حکمت افشار و همکاران با روش تحلیل مضمون، مرجعیت علمی را از دید دانشجویان مورد پژوهش قرار دادند که مهم‌ترین آنها عبارت‌اند از: حرف آخر علمی را زدن، استناد دادن، ارجاع دادن، کرسی داشتن در علم، بومی‌سازی علم و قابل دستیابی بودن علمی (Koushazade, et al., 2019). عوامل دیگری مانند پویایی علمی، تحول و نوآوری، خلاقیت، توسعه علمی، تمدن‌سازی، بومی‌سازی علم، تعاملات علمی، بین‌المللی‌سازی آموزش و پژوهش، تقویت نظام‌مند علوم بین‌رشته‌ای و ثروت آفرینی (Jafari, Seyedjavadi & Zaboli, 2021)، وحدت حوزه و دانشگاه، نهضت نرم‌افزاری و تولید علم، تحول در آموزش و پرورش، مدیریت نظام‌مند عرصه علمی، و جذب و حمایت نخبگان (Latifi, Tahmasabi Blokabad, Javadi & Mirzaei, 2017)، اصلاح برنامه‌ها و روش‌های آموزشی، ارتقای کمی و کیفی مراکز و فعالیت‌های پژوهشی، توسعه و تقویت شبکه‌های ارتباطات ملی و فراملی میان دانشگاه‌ها و مراکز علمی، ارتقای سطح مطلوب تولید علم، و در نهایت ارتقای بهره‌وری منابع انسانی مؤسسات علمی و پژوهشی (Azadi, 2022) از جمله عوامل مهم در ارتقای جایگاه مرجعیت علمی است که در پژوهش‌های دیگر احصا شده است.

پرسش اساسی که در این زمینه مطرح می‌شود این است که مرجعیت علمی در کدام بافتار دانشگاهی بروز و ظهور پیدا می‌کند؟ برای پاسخ به این پرسش باید در درجه اول، موضوع مرجعیت شفافیت‌سازی شود و پس از آن، به رسالت‌های دانشگاهی در بستر نسل‌های دانشگاهی پرداخته شود.

تغییر پارادایمیک نسل‌های دانشگاهی

نگاهی به پیشینه دانشگاه‌ها و سیر تحولات نظام آموزش تحصیلات عالی، نشان‌دهنده این موضوع است که دانشگاه‌ها مثل سایر بخش‌های جامعه همراه با روند تغییرات در جوامع بشری، دگرگونی‌هایی در نقش و کارکردهای خود داشته و در تلاش بوده‌اند خود را با الزامات و نقش‌های جدید سازگار کنند. به عبارتی، ایجاد انطباق با محیط پیرامونی و تحولات جهانی و بومی به ایجاد پارادایم‌ها یا نسل‌های جدیدی در نظام دانشگاهی منجر شده است (Kho-liavko, Grosu, Safonov, Zhavoronok & Cosmulese, 2021). در این بخش بر اساس بررسی‌های انجام‌شده، نتایج و دستاوردهای نسل‌های دانشگاهی در قالب جدول ۱ ارائه شده است.

جدول ۱. تغییر نسل‌های دانشگاهی

جنبه	نسل اول	نسل دوم	نسل سوم	نسل چهارم	نسل پنجم
هدف	آموزش	آموزش و پژوهش	آموزش، پژوهش و دانش بهره‌گیری از آنها	آموزش، پژوهش، توسعه و نوآوری، استفاده از دانش، توسعه اقتصادی فعالانه	آموزش، پژوهش، توسعه و نوآوری، استفاده از دانش، توسعه پایدار اقتصادی، سلامت محیط زیست
نقش	پاسداری از حقیقت	کشف حقیقت	خلق ارزش افزوده	کمک به توسعه اقتصاد محلی	توسعه اقتصادی پایدار با حفظ محیط زیست
خروجی	حرفه‌ای	حرفه‌ای‌ها و دانشمندان	حرفه‌ای‌ها، دانشمندان و کارآفرینان	حرفه‌ای‌ها، دانشمندان، کارآفرینان، اقتصاد منطقه‌ای رقابتی	حرفه‌ای‌ها، دانشمندان، کارآفرینان، اقتصاد منطقه‌ای رقابتی، توسعه زیست‌محیطی
زبان	لاتین	زبان‌های ملی	انگلیسی	چندزبانه	چندزبانه
سازمان	دانشکده و کالج	دانشکده	مؤسسات دانشگاهی	مؤسسات دانشگاهی و جامعه و صنعت	مؤسسات دانشگاهی و جامعه و صنعت، سازمان‌های زیست‌محیطی
مدیریت	مقامات	دانشگاهیان	مدیران حرفه‌ای	مدیران حرفه‌ای و کارشناسان محلی	مدیران حرفه‌ای، کارشناسان محلی، فعالان زیست‌محیطی

وجه اقتضایی دانشگاه، به عنصر زمان و انقضای تاریخی اشاره دارد. در صورت تداوم این وجه، دانشگاه‌ها دائماً در رسالت، نقش و کارکرد خود دچار تلاطم خواهند بود و مسیر مشخصی نخواهند داشت. وجه انفعالی دانشگاه، بر عدم توان دانشگاه بر تأثیرگذاری اجتماعی و جهت‌گیری داخلی و خارجی است. دانشگاه‌ها باید مبدأ تحولات باشند نه متأثر از تحولات و در صورت تداوم نقش انفعالی، وجه انقضایی نیز تشدید می‌شود. در نهایت وجه انقضایی، اشاره به طول عمر نظام دانشگاهی دارد، جایی که در آن عمر کارکردهای دانشگاهی با عنایت به تغییرات محیطی بسیار کوتاه خواهد بود.

ناکارآمدی نسل‌های دانشگاهی در مرجعیت علمی

دانشگاه‌ها به عنوان یک نهاد اجتماعی دارای یک حقیقت و به تعبیر منطقی دارای یک جنس مشترک‌اند که وقتی این جنس مشترک با جهان بینی و هستی‌شناسی برآمده از فطرت‌گرایی و تفکر توحیدی تعریف شود، در آن صورت نگاه ما به نسل‌های دانشگاهی متفاوت

اسلام؛
 ❖ احراز جایگاه برجسته علمی و الهام‌بخش در جهان اسلام و دنیا؛
 ❖ دستیابی به علوم و فناوری‌های نوین و محصولات دانش‌بنیان؛
 ❖ همکاری در حوزه‌های علوم و فناوری با مراکز معتبر بین‌المللی؛
 ❖ تولید علم و توسعه نوآوری و نظریه‌پردازی و گسترش مرزهای دانش؛
 ❖ گسترش همکاری و تعاملات فعال بین‌المللی و تعامل سازنده و مؤثر با حوزه علم و فناوری دیگر کشورها؛
 ❖ حمایت از محصولات نوآورانه و ارتقای مشارکت فعالان اقتصادی در زنجیره تولید بین‌المللی (Azadi, 2022).

بر اساس آنچه در جدول ۱ نشان داده شده است، باید انتظار داشت با تغییرات آینده جهانی، دانشگاه‌ها نیز دستخوش تغییر شوند. بازخوانی تغییر پارادایمیک نسل‌های دانشگاهی دست کم چند پیام روشن دارد: نخست اینکه دانشگاه و نهاد علم، پژوهش و فرهنگ بیش از آنکه پیشران باشد تابع تحولات بیرونی و شرایط محیطی و اقتضات خارجی جهت‌گیری خود را تعیین و تعقیب کرده است. دوم اینکه انتظار از نهاد علم و پژوهش و فناوری در ادوار گذشته به نوعی سطحی و مقطعی بوده است، نه بنیادین و عمیق و به همین دلیل شاهد تحولات عمده در نسل‌های دانشگاهی بوده‌ایم و سوم اینکه دسته‌بندی نسل‌های دانشگاهی متأثر از فلسفه و جهان‌بینی اندیشمندان این حوزه بوده است. به همین دلیل، با اوج و افول نظریه‌های فلسفی و جهان‌بینی، این نسل‌ها شکل گرفته و یا از مدار خارج شده است. بنابراین دسته‌بندی نسل‌های دانشگاهی مبتنی بر سه کلیدواژه بوده است که می‌توان از آنها به عنوان مثلث ناکارآمدی دانشگاه‌ها یاد کرد و آن سه عبارت است از: اقتضایی، انفعالی، انقضایی.

دانشگاهی که تجلی معنویت، اخلاق و فرهنگ و ارزش‌های دینی و ملی است (Fateh Rad & Naghavi, 2012). یکی از موضوعات مهم که در دانشگاه حکمت‌بنیان بر آن تأکید می‌شود، توجه به اخلاق و معنویت است. ضرورت وجود اخلاق و معنویت و سلامت معنوی در تعلیم و تربیت در مطالعات بسیاری بررسی و بر وجود آن تأکید شده است.

دانشگاه حکیمانه یا حکمت‌بنیان، می‌تواند با وقوع انقلابی فکری، فلسفی، و فرهنگی در نقش و مأموریت دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی، با اثرگذاری و تحول در هدف و روش آموزش، پژوهش، خلاقیت، نوآوری، و کارآفرینی، و با کسب، توسعه، و پرورش حکمت در ذی‌نفعان گوناگون خود، در دستیابی به جامعه و دنیایی حکیمانه نقشی حیاتی داشته باشد. دانشگاه حکیمانه گام بلندی است از دانش نظری و علمی مدرن (چرایی؟) و دانش فنی (چگونگی؟) به سمت چیزی که درست است و باید در دنیای واقع انجام شود تا نفع عامه را تأمین کند. دانشگاه حکیمانه، برای واکنش به نیازها و مسائل فردی، سازمانی، اجتماعی، و بین‌المللی بشریت در دنیای امروز ضروری است و در تشخیص و فهم رویدادها، جریان‌ها، نیازها و مسائل فردی، سازمانی، اجتماعی، و بین‌المللی بشریت و ارائه راه‌حل‌های ممکن برای این مسائل تواناست (Samadi-Miarkolaee & Samadi-Miarkolaee, 2019).

از نظر فاتح‌راد و نقوی (Fateh Rad & Naghavi, 2012) حکمت عبارت است از سامانه‌ای از ارزش‌ها، حقایق یقینی و باورهای واقع‌گرایانه که در ادراکات شهودی، عقلی، حسی و تصمیمات و رفتارهای سعادت‌بخش معنوی و مادی انسان و جوامع انسانی ظهور می‌یابد. علامه جعفری در تعریف و تشریح فرهنگی که اسلام بنا نهاده است بیان می‌دارد: «فرهنگی را که اسلام بنا نهاده است، حیات هدف‌داری است که ابعاد زیباجویی و علم‌گرایی و منطبق‌طلبی و آرمان‌خواهی انسان‌ها را به شدت به فعلیت می‌رساند و همه عناصر فرهنگی را تشکیل می‌دهد؛ عنصر فرهنگ علمی را از عنصر اخلاق عالی‌انسانی جدا نمی‌سازد؛ عنصر فرهنگ هنری را از عنصر فرهنگ ارشاد اقتصادی تفکیک نمی‌کند؛ وحدت فرهنگ را پیرو وحدت روح آدمی قرار می‌دهد و از تجزیه و متلاشی شدن آن جلوگیری می‌کند. عناصر فرهنگ اسلامی که در منابع معتبر، ادب، خصال، علم، اخلاق به مفهوم عمومی آن و محاسن امور نامیده می‌شوند، همگی درون یک مفهوم عالی به نام حکمت جای دارند، ... این حکمت شامل هرگونه نمود و فعالیتی است که می‌تواند نیروبخش حیات هدف‌دار برای هر فرد و جامعه باشد. نخستین بنیان‌گذار و حمایت‌کننده اصلی این فرهنگ، خداست ...».

فاتح‌راد و نقوی (Fateh Rad & Naghavi, 2012)، الگوی سه‌شاخگی را در توسعه حکمت ارائه داده‌اند (شکل ۱). در این الگو،

خواهد شد. خداوند حکیم، عالم هستی را از ازل تا ابد تابع قواعدی تعریف کرده و از آنها به سنت‌های الهی تعبیر کرده است که تغییر و تبدیل در آنها راه ندارد. این امر به آن معناست که اگر تدبیر و تفکر مبتنی بر حکمت و دانایی جامع‌نگر باشد، در آن صورت نیاز به تغییر و تبدیل هرازگاهی نخواهد بود.

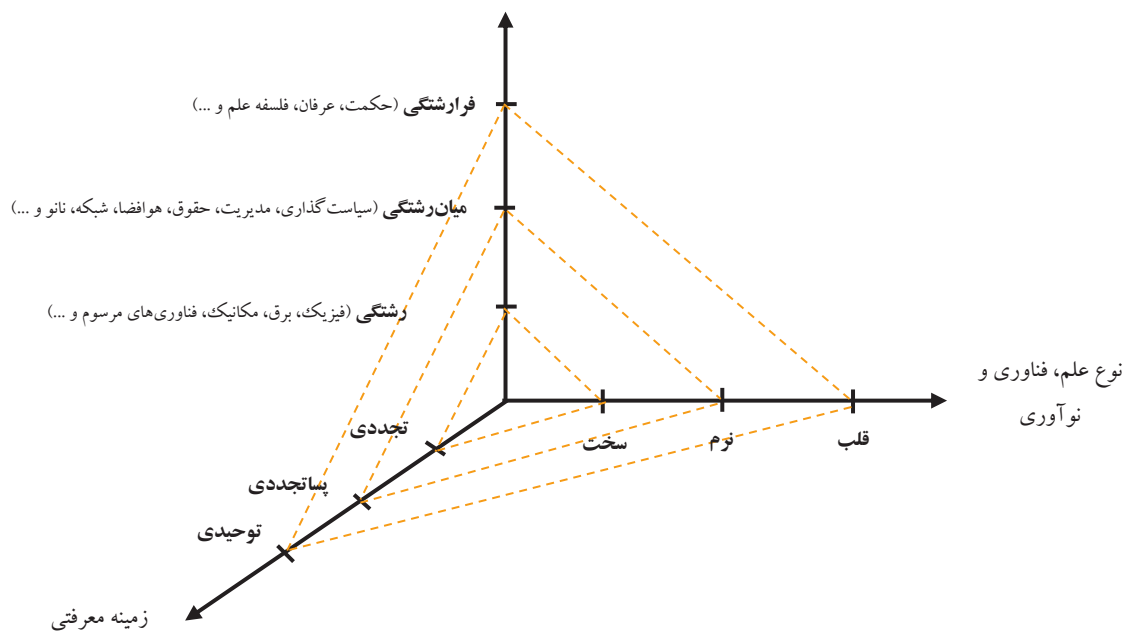
امروزه واژه دانشگاه دربردارنده معانی و مفاهیم متنوعی است که ریشه در کارکردهای متنوع آن دارد. بر اساس تمامی این تعاریف و کاربدها، نوعی نگاه خاص به دانش و دانشگاه شکل می‌گیرد که طبق آن هر گونه فعالیت در جامعه باید رنگ و بوی علمی داشته باشد و یا مبتنی بر نگرش «علمی» باشد و جامعه‌ای که این چنین اداره شود، قطعاً با پیشرفت و توسعه، البته در همان ابعادی که علم موجود اقتضای آن را دارد، همراه خواهد بود (Zulfiqarzadeh & Saadabadi Arani, 2016). استاندارددزدگی، ابتدای قیاس دانشگاه‌ها بر شاخص‌ها و نمایه‌ها، رقابت‌های ناسازگار با طبیعت و فطرت الهی انسان و تبدیل شدن دانشگاه‌ها به ماشین‌های تولید علم، زمینه‌های جامعه‌پردازی ایده‌آل (مبتنی بر اهداف الهی و انسانی) را کم‌رنگ کرده است.

با اندکی تأمل در این تعاریف متداول مشخص می‌شود که در اکثر آنها، بخش مهمی از شاکله و ابعاد زندگی انسان و جامعه در آن نادیده انگاشته شده است. ابعادی که ناظر بر جنبه‌های فرامادی او بوده، بر فطریات، اعتقادات، روحیات، تمایلات، احساسات و جهت‌گیری‌های فرهنگی و معنوی وی دلالت دارند. این ابعاد فرامادی که در نگاه دینی، اصالت با آنهاست، تقریباً در تمامی کارکردهای رایج دانش و دانشگاه، مورد غفلت واقع شده است. به طوری که، احساس سرگستگی، بحران‌های روحی، بی‌هویتی و زندگی تک‌بعدی، از جمله پیامدهای ناگوار آن، البته در کنار پیشرفت و توسعه مادی به‌شمار می‌روند. برای رفع این نقص عمده، ضرورت بازتعریف همه‌بعدی نهاد دانشگاه به‌گونه‌ای که تمام ابعاد حیات انسان و جامعه را مدنظر قرار داده، و به طور هم‌زمان به جنبه‌های پیش‌گفته در کنار جنبه مادی بپردازد، امری ضروری است. این مهم، تنها در ذیل نگرشی فرهنگی به دانشگاه محقق خواهد شد. نگاهی که در آن، دانشگاه توجهی متوازن به همه ابعاد مادی و معنوی حیات انسانی دارد و با برنامه‌ریزی و فضا‌سازی مستمر و حساب‌شده می‌تواند به فرموده امام خمینی (ره) منشأ اصلاح و مبدأ همه تحولات جامعه شود (Khorramshad & Adami, 2009).

طی چهل سال گذشته تلاش‌های بسیار زیادی برای اسلامی شدن دانشگاه‌ها توسط اساتید، پژوهشگران و مسئولان آموزش عالی ایران صورت پذیرفته و در ادامه راه برای تکمیل این تلاش‌ها و شکل‌گیری یک نظام منسجم و پیاده‌سازی کامل‌تر این موضوع مطابق تحقیقات یک دهه اخیر، نظام دانشگاه حکمت‌بنیان پیشنهاد شده است.

انسان وجوه ادراکی هفت‌گانه‌ای قائل‌اند، که عبارت‌اند از وجه حس، وجه عقل، وجه قلب، وجه روح، وجه سر، وجه خفی و وجه اخفی؛ و انسان با وجه قلب که مرتبه خاص اوست، خودش و هرگونه کمال محسوس و معقول را ادراک می‌کند (Samadi-Miarkolaei & Samadi-Miarkolaei, 2019). در نهایت در محور ساختار، فضای رشته‌ای^۱، به عنوان تمرکز بر رشته خاص، فضای میان‌رشته‌ای^۲ به عنوان حیطة نوین علمی-حکمی که از تعامل رشته‌ها و معطوف به نیازهای حال و آینده و در نهایت فضای فرارشته‌ای^۳ که به عنوان حوزه وحدت علوم و دانش به ظهور می‌رسد، تأکید می‌شود.

در محور زمینه، معرفت در سه حوزه تجددی، فراتجددی و توحیدی به عنوان سه منظر معرفتی گوناگون مطرح می‌شود که سیر اشتدادی دارد. در محور محتوا، نوع‌شناسی علم و فناوری مطرح شده که در سه حوزه سخت، نرم و قلب بیان می‌شود. علم و فناوری سخت، عبارت است از هر آنچه شهود، منطبق توانایی جسمی ما را ارتقا می‌بخشد. علم و فناوری نرم، عبارت است از هر آنچه شهود، منطبق توانایی ذهنی ما را ارتقا می‌بخشد، و علم و فناوری قلب، عبارت است از هر آنچه شهود، منطبق توانایی روحی ما را توسعه و ارتقا می‌بخشد. در این زمینه می‌توان به نظر آیت‌الله شاه‌آبادی اشاره کرد. ایشان برای باطن وجود

شکل ۱. مدل تحلیلی کلان فرایند توسعه حکمت (Fateh Rad & Naghavi, 2012)

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر به تبیین نسل‌های مختلف دانشگاهی و بیان ویژگی‌های آنها در بستر تحولات اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و اجتماعی پرداخت. در ادامه موضوع ناتوانی نسل‌ها در پاسخگویی به نیازهای واقعی و اساسی جامعه و ارائه طرحی نو تحت عنوان ایده «دانشگاه فرانسلی» یا نسل ان‌ام دانشگاه‌ها مطرح شد. بر همین اساس نسل ان‌ام دانشگاه‌ها به جای سه‌گانه اقتصادی، انفعالی و انقضایی بر سه اصل پایدار و مستحکم استوار است که عبارت است از جامعیت، چندساحتی و هوشمندی. این سه عنصر را بیش از هر الگویی می‌توان در الگوی دانشگاه حکمت‌بنیان یافت. منظور از جامعیت عبارت است از توجه توأمان به جوانب مختلف پدیده‌ها و پرهیز از افتادن در حصار

در دانشگاه حکمت‌بنیان، تمدن بر (علم، فناوری و نوآوری) و این سه بر حکمت استوار است. همچنین جوهر چهار فضیلت مدینه فاضله فارابی که منطبق بر چهار عرصه الگوی اسلامی-ایرانی پیشرفت است، حکمت است (Khorramshad & Adami, 2009)، از سوی دیگر یکی از مظاهر اصلی تمدن دانشگاه است؛ بنابراین می‌توان گفت که هسته اصلی الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، دانشگاه استقرار یافته بر حکمت یا دانشگاه حکمت‌بنیان است. دانشگاه حکمت‌بنیان، نهادی است که نقطه آغاز الگوی اسلامی-ایرانی پیشرفت است. امام خمینی (ره) در این باره فرموده‌اند: «اگر دانشگاه‌ها درست نشود و مدرسه‌های ما هم درست نشود، امید اینکه یک جمهوری اسلامی ما پیدا بکنیم نداریم» (Jafari et al., 2021). این نقش کنشگرانه آموزش عالی و به تبع آن نظام دانشگاه، ناشی از آن است که دانشگاه‌ها دارای کنشگران اساسی علمی (اعضای هیئت علمی) هستند که در مرزهای دانش حرکت پژوهش می‌کنند و مرجعیت علمی را رقم می‌زنند.

1. Disciplinary
2. Interdisciplinary
3. Trans Disciplinary

که هر دوی این مفاهیم، قله را نشان می‌دهند. نسل‌های دانشگاهی با نگاهی ناقص به مرجعیت علمی، خود را بر حوزه‌های خاصی از علم متمرکز کرده‌اند و این دانشگاه را از رسالت اصلی خود دور نگه داشته است. حوزه معنایی مرجعیت که با جامعیت و شمول همراه است با وجه فرانسوی دانشگاهی که موضوع این بحث بود، سازگاری دارد. در واقع می‌توان گفت نقطه نهایی مرجعیت برآمده از نسل‌های دانشگاهی، مرجعیت محدود است و قله فرانسوی، مرجعیت جامع و پر دامنه است. مرجعیت علمی، محصول سپهری از مجموعه علل، عوامل، بسترها و عناصر است. در این سپهر، عوامل پیرامونی شامل محیط فرهنگی، سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و بین‌المللی و عوامل درونی مشتمل بر سیاست‌های علم و فناوری، نظامات و فرایندهای ارزیابی، انگیزش‌ها و نگرش‌ها می‌شود.

در دانشگاه فرانسوی و حکمت‌بنیان، سخن از نسل به عنوان یک رویکرد یا پارادایم دارای تاریخ انقضا نیست، بلکه این نظام دانشگاهی خاص در صدد آن است که اگر دانشگاه‌ها را به نسل‌های مختلف تقسیم کردیم، در میانه شتاب تغییرات محیطی عصر حاضر، این دسته‌بندی‌ها چیزی جز تلاش بی‌فراجم برای همراهی و هم‌زبانی با تحولات بیرونی نخواهد بود و باید در پی آن باشیم که فراتر از تعاریف و تحدید نسل‌ها، رسالتی عظیم که همانا حقایق هستی و بینش عمیق مبتنی بر جهان‌بینی توحیدی و الهی است، باید سرلوحه قرار گیرد. این نسل‌ماندگار دانشگاهی از آن جهت بر دانشگاه حکمت‌بنیان و فرانسوی تأکید دارد که رسالت دانشگاه‌ها را امری فرازمانی و فرامکانی می‌داند. دانشگاهی که برای تربیت انسانی متعالی و بر مبنای فطرت‌گرایی توحیدی، در صدد برساختن جامعه‌ای اخلاق‌محور و رو به استعلا است؛ و در پاسخ به معضلات، مشکلات و مسائل محیطی ساخته نمی‌شود. به عبارتی دانشگاه حکمت‌بنیان، منفعلانه عمل نمی‌کند تا محیط رسالت آن را مشخص کند و عنوان‌گذاری نسلی خاص بر آن، موجب ایجاد نسلی جدید شود، بلکه این دانشگاه، به صورت کنشگرانه، و حتی فراکنشگرانه، عمل می‌کند و رسالت جامعه و سعادت بشر را رقم می‌زند.

محدود یک نیاز مقطعی (Jafari Tabrizi, 2009). شاید بتوان معنای جامع جمیع جهات بودن را برای این عنصر به کار برد، جایی که تداوم آن را در بستر زمانی در نظر دارد. مفهوم چندساختی بدین معناست که دانشگاه فقط به تأمین معاش و نیاز مادی بشر محدود نمی‌شود، بلکه به تعالی بشر هم توجه دارد که در آن انسان به کمالات انسانی دست پیدا می‌کند. عنصر هوشمندی نیز به معنای کنشگری آگاهانه است. به این معنا که دانشگاه بیش از آنکه متأثر از تحولات پیرامون باشد، نقش تحول‌آفرینی و کنشگری فعالی ایفا کند و با محیط پیرامون تعامل هوشمندانه داشته باشد.

دانشگاه‌های نسل اول، با وظیفه تربیت نیروی انسانی و راهبرد آموزش‌محوری، مدت‌های مدیدی در نظام آموزش عالی حاکمیت داشتند. توسعه دانش آکادمیک و دفاع از حقیقت را می‌توان کار ویژه این نسل از دانشگاه دانست. خروجی‌های این نسل از دانشگاه، به توسعه دانش سطحی و فاقد تولیدگری موسوم بودند. دانشگاه‌های نسل دوم، علاوه بر مأموریت آموزشی و تدریس، مأموریت پژوهشی را نیز بر عهده گرفتند و در سایه توسعه تفکر پژوهشی، کشورها به تولید علم و اندیشه‌ورزی پرداختند. هزینه‌بر بودن پژوهش، این نسل را با چالش‌های متعددی مواجه ساخت. دانشگاه‌های نسل دوم، تولیدکننده دانش بودند نه تولیدکننده محصول، به همین دلیل، همواره به دولت و منابع مالی آن اتکا داشتند. دانشگاه‌های نسل سوم، در پاسخ به چالش‌هایی که در نسل دوم روبه‌رو بودند پدید آمدند. کارآفرینی و کمک به رشد اقتصادی مهم‌ترین کارویژه این نسل از دانشگاه‌ها بود. در این نسل، دانشگاه‌ها به ابزاری صریح برای توسعه اقتصادی در اقتصاد دانش‌بنیان تبدیل می‌شوند. دانشگاه‌های نسل چهارم، دانشگاه‌هایی با مأموریت آموزشی، پژوهشی، کارآفرینی و مبتنی بر فناوری نرم هستند که علوم انسانی نقش ویژه‌ای در آن ایفا می‌کنند و مسئولیت‌پذیری، ویژگی اساسی دانشگاه‌های نسل چهارم است که به مثابه رهیافتی اخلاقی بوده که در صدد ایجاد توسعه و درگیر شدن در اجتماعات محلی و جهانی است (Mok, 2005). دانشگاه‌های نسل پنجم مطابق و هم‌سو با مسائل زیست‌محیطی هم‌زمان با رشد اقتصادی و فرهنگی، پدیدار شدند.

بر اساس این نسل‌ها می‌توان دریافت که نسل‌های دانشگاهی، به مثابه پارادایم همواره دستخوش تغییرات محیطی و جهانی خواهند بود. این رویکرد انفعالی، همواره دانشگاه‌ها را در مقام ضعف قرار می‌دهد، در صورتی که رسالت‌های بنیادین دانشگاه رعایت شود می‌تواند متناسب با هر موقعیتی وظیفه خود را به درستی انجام دهد. دیگر نکته آنکه، نظام آموزش عالی در هر بافتاری، سازمان خاص خود را دارد و بر اساس ویژگی‌های زمینه‌ای نقش خود را در آنجا به درستی ایفا می‌کند.

در نسبت بین مرجعیت علمی و نسل‌های دانشگاهی باید بیان کرد

References

- Ahmad, I., Ali, A., Khan, I., & Khan, F. A. (2014). Critical analysis of the problems of education in Pakistan: Possible Solutions. *International Journal of Evaluation and Research in Education*, 3 (2), 79-84. DOI: 10.11591/ijere.v3i2.1805
- Arasteh, H., Nasri, Gh., Zeinabadi, H., & Tanhaie, A. (2019). Some damage recognition thoughts to university functions in providing community security. *Strategic Management Studies of National Defense Studies*, 8 (33), 166-45. (Persian)

- Koushazade, A. (2019). Identifying classification and prioritization of the factors affecting the university's academic authority. *Journal of Research in Educational Systems*, 13 (47), 133-52. (Persian) DOI: 10.22034/jiera.2019.173167.1816.
- Latifi, M., Tahmaseby, B. R., Javadi, M., & Mirzaee, H. M. H. (2018). Extracting and prioritizing strategies for achieving scientific authority an Importance-Performance Analysis (IPA). *Strategy*, 27 (86), 5-29. (Persian) DOI: 20.1001.1.10283102.1397.27.1.1.5
- Lazarou, E., & Trifan, L. (2018 April 19-20). Opportunities and challenges of digitalization for international academic cooperation using the example of German Higher Education [Paper presentation]. In *Proceedings of the 14th International Scientific Conference eLearning and Software for Education*. Bucharest, Romania.
- Mapulanga, P. (2014). Prospects and constraints of staff development in the University of Malawi Libraries. *The Bottom Line*, 27 (1), 29-41. DOI: 10.1108/BL-08-2013-0023
- Mazo, L. (2021 June 22-23). Social systems in higher education: Collectivities and technology [Paper presentation]. In *7th International Conference on Higher Education Advances*. Valencia, Spain. (Persian) DOI: 10.4995/HEAd21.2021.13016
- Michalski, J. H., Cunningham, T., & Henry, J. (2017). The diversity challenge for higher education in Canada. *Humboldt Journal of Social Relations*, 39, 66-89. DOI: 10.55671/0160-4341.1011
- Ministry of Science, Research and Technology. (2019). *The future of universities in Iran; Community-oriented and entrepreneurial*. Tehran: Scientific Policy Research Center of Iran. (Persian)
- Mok, K. (2005). Fostering entrepreneurship: Changing role of government and higher education governance in Hong Kong. *Research Policy*, 34, 537-54. DOI: 10.1016/j.respol.2005.03.003
- Neave, G. (2001). The four pillars of Wisdom. *Iranian Journal of UNESCO's Message*, 340, 6-8.
- Rezaei, M. (2019). An analysis and explanation of the ethical functions of university in contemporary era. *Quarterly Journal of Culture Strategy*, 12 (47), 109-26. (Persian) DOI: 10.22034/jsfc.2019.103791
- Samadi-Miarkolaei, H., & Samadi-Miarkolaei, H. (2019). Towards the wise university: The third academic revolution. *Science and Technology Policy Letters*, 9 (2), 43-66. (Persian) DOI: 20.1001.1.24767220.1398.09.2.4.0
- Shaoming, L., & Hui-Shu, Z. (2014). A comparative study of
- Azadi, Gh. (2022). Extraction and prioritization of strategies for achieving scientific leadership in Iran with an Interpretive Structural Modeling Approach. *Strategic Studies of Public Policy*, 11 (41), 240-65. (Persian)
- Banahan, M., Imani, M., Sajjadi, S. M., & Sadeghzadeh, A. (2011). An explanation of the theoretical foundations of post-structuralist moral deauthorization and its criticism. *Research Quarterly on Islamic Education Issues*, 20 (15), 129-51. (Persian)
- Farasatkah, M. (2023). The future view of Iranian higher education quality; A Grounded Theory Based Model. *Quarterly Journal of Research and Planning in Higher Education*, 14 (4), 67-95. (Persian)
- Fateh Rad, M., & Naghavi, M. H. (2012). Wisdom-based university is the foundation and the heart of the Iranian Islamic model of progress [Paper presentation]. In the *Iranian Islamic model of progress conference*. Tehran, Iran. (Persian)
- Goodarzi, G., & Roudi, K. (2011). Interpretation of scientific authority for educational institutions by applying Grounded Theory. *Journal of Science and Technology Policy* 4 (2), 75-90. (Persian) DOI: 20.1001.1.20080840.1390.4.2.7.6
- Hafezi, R., Mirza Rasouli, F., & Aminlou, M. (2022). An essay on scientific authority from the perspective of a selected pre-eminent Iranian scientist. *Journal of Science and Technology Policy*, 15 (3), 29-40. (Persian) DOI: 10.22034/jstp.2022.13956.
- Huber, M. (2011). *The risk university: Risk identification at higher education institutions in England*. London: London School of Economics and Political Science.
- Jafari, M. T. (2009). *Disciple culture and pioneer culture*. Tehran: Allameh Jafari Institute (Persian)
- Jafari, M., Seyedjavadi, M., & Zaboli, R. (2021). Role of scientific authority in the development process in Iran: A systematic review. *Journal of Medical Education Development*, 13 (39), 35-48. DOI: 10.29252/edcj.13.39.36
- Kholiavko, N., Grosu, V., Safonov, Y., Zhavoronok, A., & Cosmulese, C. G. (2021). Quintuple Helix model: Investment aspects of higher education impact on sustainability. *Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development*, 43 (1), 111-28. DOI: 10.15544/mts.2021.10.
- Khorramshad, M. B., & Adami, A. (2009). Islamic Revolution: a Civilization-building Revolution; Iranian University. *Journal of Iranian Cultural Research*, 2 (2), 161-88. (Persian) DOI: 10.7508/ijcr.2009.06.008
- Koushazade, F., Akbari, A., Maghool, A., Jabbari, M., &

factors hindering the production of science from the perspective of Imam Khamenei. *Interdisciplinary Studies on Strategic Knowledge*, 6 (23), 147-74.

DOI: 20.1001.1.74672588.1401.6.23.6.7

Zulfizarzadeh, M. M., & Saadabadi Arani, A. A. (2016). Redefining the main functions of the university in society based on Islamic ideals in the thought of Imam Khomeini. *Basij Strategic Studies*, 17 (65), 5-31. (Persian) DOI: 20.1001.1.1735501.1393.17.6.5.1.2

education for sustainable development in one British University and one Chinese University. *International Journal of Sustainability in Higher Education*, 15 (1), 48-62. DOI: 10.1108/IJSHE-11-2012-0098.

Zakersalehi, G. (2006). *Iranian University: Sociological criticism of higher education*. Tehran: Kavir. (Persian)

Zakersalehi, G. (2017). Iranian University and the function & identity conflict: Seeking the Lost Model. *Foundations of Education*, 7 (1), 27-46. (Persian) DOI: 10.22067/fedu.v7i1.65181

Zeineddini, M., & Ghanaghi, M. (2022). Obstacles and

علی باقر طاهری نیا

دارای مدرک دکتری در رشته زبان و ادبیات عربی است. او هم‌اکنون عضو هیئت علمی گروه زبان و ادبیات عرب دانشگاه تهران بوده و در سمت ریاست مؤسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی مشغول به خدمت است. حوزه‌های پژوهشی او علاوه بر مباحث تخصصی رشته، در زمینه سیاست‌گذاری نهادهای علمی و دانشگاهی است.

مهدی نامداری پژمان

دارای مدرک دکتری تخصصی مدیریت آموزشی از دانشگاه تهران است. هم‌اکنون عضو هیئت علمی گروه مدیریت آموزشی دانشگاه فرهنگیان است. علایق پژوهشی او، سیاست‌گذاری در نظام تربیت معلم، آموزش و پرورش و تضمین کیفیت می‌باشد.

